

ULUSLARARASI SİYANÜR YÖNETİM ENSTİTÜSÜ

ULUSLARARASI SİYANÜR YÖNETİM KODUNA İLİŞKİN TANIMLAR VE KISALTMALAR

HAZİRAN 2021

ULUSLARARASI SİYANÜR YÖNETİM ENSTİTÜSÜ

1400 I Street, NW, Suite 550, Washington, DC 20005, ABD

Tel +1.202.495.4020 | Faks +1.202.835.0155 | E-posta info@cyanidecode.org | Web CYANIDECODE.ORG

TANIMLAR VE KISALTMALAR

İçindekiler

GİRİŞ	1
TANIMLAR	1
KISALTMALAR	9

TANIMLAR VE KISALTMALAR

Uluslararası Siyanür Yönetim Kodu (bundan böyle "Kod" veya "Siyanür Kodu" olarak anılacaktır), işbu belge ve www.cyanidecode.org web sitesinde atıfta bulunulan diğer belge ve bilgi kaynaklarının güvenilir olduğuna ve bunları hazırlayan taraflarca makul surette temin edilebilen bilgilere dayalı olarak iyi niyet çerçevesinde üretildiklerine inanılmaktadır. Ancak, söz konusu diğer belgelerin veya bilgi kaynaklarının doğruluğu ya da eksiksizliği konusunda herhangi bir garanti verilmemektedir. Kodun, kullanılan ek belgelerin veya başvuru kaynaklarının uygulanması bakımından; siyanürleme yöntemiyle cevherden altın veya gümüş üretimi yapılan herhangi bir sahada tehlikeli durumların, kazaların, olayların meydana gelmesinin ya da çalışanların ve/veya halkın yaralanmasının önlenmesine dair hiçbir garanti verilmemektedir. Kod ile uyumluluk sağlamak ulusal, merkezi veya yerel yönetimlerce uygulanan herhangi bir kanun, yasa, yönetmelik veya tüzüğün şartlarının veya burada ele alınan konularla ilgili diğer gerekliliklerin yerine geçme, bunlara aykırılık teşkil etme veya bunları diğer herhangi bir şekilde değiştirme amacını taşımadığı gibi, bu yönde bir sonuç doğurmaz. Koda uygun biçimde hareket etmek tamamen gönüllülük esasına dayalı olup; imzacılar, destekleyiciler veya diğer taraflarla ilgili olarak hukuken bağlayıcı herhangi bir yükümlülük veya hak doğurma, oluşturma veya tanıma amacını taşımaz ve bu yönde bir sonuç doğurmaz.

TANIMLAR VE KISALTMALAR

GİRİŞ

Bu belgede yer alan tanımlar ve kısaltmalar, Uluslararası Siyanür Yönetim Kodunda ("Kod" veya "Siyanür Kodu") ve bu Koda ilişkin uygulama belgelerinde kullanılan terimler için geçerlidir.

TANIMLAR

Altın Madeni, Altın Madenciligi, Altın Madeni İşletmesi: Flotasyonun altını cevherden ayırtmak için siyanür kullanılan bir tesisle eş konumlu olarak gerçekleşmesi şartıyla, siyanürün altın içeren maddeleri diğer metal içeren maddelerden ayırmak için bir flotasyon reaktifi olarak kullanıldığı tesis ya da faaliyetler de dâhil olmak üzere, altını cevherden ayırtmak için siyanür kullanılan tesis veya faaliyetler.

Ana Üretim İşletmesi: Kimyasal hammaddeden siyanür üreten tesis.

Ara Dökme Konteyner (IBC): Palet üzerine monte edilen, katı sodyum siyanür briketlerinin taşınması için kullanıldığında harici kasası genellikle su geçirmezlik sağlayacak şekilde astarlanmış olan sanayi sınıfı konteyner.

Aracı: Siyanürü satışa sunan ancak siyanür üretmeyen teşebbüs.

Atık Depolama Tesisi: Özütlenmiş cevher içerikli öğütme tesisi atıklarının siyanür içermesi muhtemel bir sulu bulamaç içerisinde tutulması amacıyla kullanılan gölet yapısı. Katı maddeler bertaraf edilmek üzere atık depolama tesisinde kalırken su yeniden kullanım amacıyla öğütme tesisine geri döndürülebilir veya arıtılarak deşarj edilebilir.

Ayrıntılı Denetim Bulguları Raporu: Denetçi tarafından ICMI'ye sunulan ve ilgili Doğrulama Protokolünde yer alan tüm soruların cevaplarının yanı sıra işletmenin Siyanür Kodu ile uyumluluk durumu konusundaki denetçi tespitlerinin dayandırıldığı kanıtlarla ilgili açıklamaları içeren sertifikalandırma denetimi raporu belgesi.

Biyotoksinite Testi: Canlı organizmaların zehirlilik düzeyinin belirlenmesi amacıyla atık veya çevre ortamına maruz bırakılması.

Caydırıcı Teknik: Yaban hayatı, temas ve sindirim yoluyla açık siyanür çözeltilerine maruziyetten caydırmak amacıyla kullanılan yöntem (örneğin, kuşları korkutmak için yüksek ses kullanmak).

Çökeltme: Katı maddelerin çöktürülmesinin ardından çözeltilinin atık depolama tesisinden uzaklaştırılması.

Dağıtıcı: Siyanürü satışa sunan ancak siyanür üretmeyen teşebbüs.

Dâhili Uyumluluk Denetimi Raporu: Kod Sertifikalandırma Denetimi sırasında uyumsuzluk içinde olduğu tespit edilen bir işletme tarafından ICMI'ye sunulan ve söz konusu işletmenin tam uyumluluk sağlandığı tespit edilmiş olan Uygulama Standartları, Üretim Uygulamaları veya Nakliye Uygulamaları ile tam uyumluluk durumunu devam ettirdiğini ve geçerli olduğu durumlarda, temel uyumluluk ve uyumsuzluk durumuna konu Uygulamalarda Siyanür Kodu ile

TANIMLAR VE KISALTMALAR

tam uyumluluğun sağlanmasına yönelik tedbirleri uygulamakta olduğunu gösteren rapor. Daha fazla bilgi için [İmzacı Olma ve Sertifikalandırma Süreci](#) başlıklı belgenin IV.F.2. Bölümüne bakınız.

Depo: Ara Dökme Konteynerler veya variller gibi açılmamış katı siyanür kaplarının altın veya gümüş madenlerine dağıtım için bekletildikleri sırada depolandıkları tesis. Sertifikalı bir altın veya gümüş madeninde kullanıma yönelik siyanürün muhafaza edildiği depolar Kod kapsamında üretim tesisi olarak nitelendirilmektedir ve [Siyanür Üretimi Doğrulama Protokolünün](#) kullanılması suretiyle ya münferit bir Kod imzacısı olarak ya da bir göndericinin/nakliyecinin tedarik zincirinin bir parçası olarak sertifikalandırma denetimine tabi tutulmalıdır. Kodun amaçları bakımından, bir madende siyanür depolamak için kullanılan tesisler depo olarak nitelendirilmemektedir ve [Maden İşletmeleri Doğrulama Protokolü](#) kullanılarak sertifikalandırma denetimine tabi tutulmalıdır.

Doğrulama Protokolü: Kod Sertifikalandırma Denetimi sırasında, Kod ile uyumluluk durumunu belirlemek amacıyla üçüncü taraf denetçi tarafından kullanılacak sorular bütünü.

Düşük Yüksek Yoğunluklu Polietilen (LDPE): Sızıntıyı en aza indirgeyerek toprağı ve yer altı suyunu korumak amacıyla liç tesislerini, havuzları ve diğer siyanür tesislerini astarlamak için kullanılan bir plastik türü.

Düzeltilici Eylem Planı (CAP) Tamamlama Raporu: Bir işletmenin, Düzeltilici Eylem Planını belirtilen şekilde ve üzerinde anlaşmaya varılan zaman dilimi içerisinde uyguladığını ve Siyanür Kodu ile tam uyumluluk sağladığını gösteren kanıtları sunmuş olduğunu belirten denetçi raporu. Daha fazla bilgi için ICMI [Düzeltilici Eylem Planı Gereklilikleri](#) başlıklı belgeye bakınız.

Düzeltilici Eylem Planı (CAP) Uygulama Durum Raporu: Uyumsuzluk söz konusu olan Uygulama Standartları, Üretim Uygulamaları veya Nakliye Uygulamalarında tam uyumluluk sağlanmasına yönelik Düzeltilici Eylem Planının uygulanma durumuna dair denetçi raporu. Daha fazla bilgi için [İmzacı Olma ve Sertifikalandırma Süreci](#) başlıklı belgenin IV.F.1. Bölümüne bakınız.

Düzeltilici Eylem Planı (CAP): Kod Sertifikalandırma Denetimi sırasında tespit edilen ve denetçinin temel uyumluluk veya uyumsuzluk tespitinde bulunmasına neden olan eksikliklerin düzeltilmesine yönelik plan. Daha fazla bilgi için ICMI [Düzeltilici Eylem Planı Gereklilikleri](#) başlıklı belgeye bakınız.

Eksiksizlik İncelemesi: ICMI'nin, ibraz edilen sertifikalandırma denetimi raporlarını gözden geçirerek gerekli tüm bilgilerin bağımsız üçüncü taraf denetçi tarafından sağlanmış olduğunu doğrulamak için uyguladığı süreç. Eksiksizlik İncelemeleri sonucunda, denetçiye ve denetime konu işletmeye denetim raporunun 'eksiksiz' olarak kabul edilebilmesi için gereken ek bilgiler, açıklamalar ve/veya değerlendirmeler hakkında bilgi verilir.

Enstitü: Uluslararası Siyanür Yönetim Enstitüsü.

Eş konumlu: Diğer bir tesis veya faaliyetle aynı sahada bulunan veya işletilen bir tesis veya faaliyet.

TANIMLAR VE KISALTMALAR

Eş Üretici: Kod kapsamında sertifikalandırılmış diğer bir siyanür üreticisi ile arasında akdi bir düzenleme olan ve bu düzenleme çerçevesinde nakliye mesafesini en aza indirmek ve/veya başka şekillerde maliyet tasarrufu sağlamak amacıyla diğer üreticinin müşterisine siyanür tedarigi sağlayan, Kod kapsamında sertifikalandırılmış siyanür üreticisi.

Feratik Yüzey: Yer altında suya doymuş ve doymamış bölge arasındaki sınır. Aynı zamanda yer altı su tablası olarak da bilinir.

Geçici Depolama: Taşıyıcının veya taşıma şeklinin değiştirilmesi sırasında siyanürün geçici olarak depolanması. Genel anlamda siyanür nakliyesinin tamamlayıcı bir unsuru olan geçici depolama tesisleri, münferit sevkiyatların nakliye süreci boyunca tutulduğu tesislerdir. Geçici depolama tesisleri Kod kapsamında siyanür nakliyesinin bir parçası olarak nitelendirilir ve Siyanür Nakliyesi Doğrulama Protokolü kullanılarak sertifikalandırma değerlendirmesine tabi tutulur. Nakliye sırasında kamyonların gece saatlerinde park edildiği alanlar gibi tesisler geçici depolama sahalarına tipik bir örnektir. Siyanürün daha sonra dağıtımı yapılmak üzere bir depoda muhafaza edilmesi geçici depolama olarak nitelendirilmez.

Geri Dolgu: Yüzey ve yeraltı madencilik kazılarının materyallerle geri doldurulması işi.

Göllenme: İşleme Çözeltilsinin yağın liçi materyalinin yüzeyinde birikmesi.

Gönderici: Siyanürün üretim yerinden sertifikalı bir altın veya gümüş madenine kadar olan güzergâh üzerinde veya bu güzergâhın bir bölümünde taşınması için gereken düzenlemeleri yapan ve süreci yöneten teşebbüs. Göndericiler siyanür üreticileri, madencilik firmaları, nakliyeciler, araçlar, dağıtıcılar ve satış acentelerini kapsar ancak bunlarla sınırlı değildir. Göndericiler, Koda imzacı olarak katılımın amaçları bakımından, siyanür nakliyecisi addedilir.

Gözetim Zinciri: Nakliye sürecinde çıkış noktasından nihai varış noktasına kadar sevkiyatın (örneğin, altın madenine nakliyesi yapılan siyanürün veya analize gönderilen çevresel numunelerin) kontrolü, yönetimi, mülkiyeti, sahipliği ve/veya sorumluluğu bakımından meydana gelen tüm değişiklikleri ve sevkiyatın varış yerine sağlam bir şekilde ulaştığını gösteren belgeler.

Gümüş Madeni, Gümüş Madenciliği, Gümüş Madeni İşletmesi: Flotasyonun gümüşü cevherden ayırtmak için siyanür kullanılan bir tesisle eş konumlu olarak gerçekleşmesi şartıyla, siyanürün gümüş içeren maddeleri diğer metal içeren maddelerden ayırtmak için bir flotasyon reaktifi olarak kullanıldığı tesis ya da faaliyetler de dâhil olmak üzere, gümüşü cevherden ayırtmak için siyanür kullanılan tesis veya faaliyetler.

Hava Payı: Bir havuz, bent veya göletin tepe noktası ile içerdiği çözeltilinin seviyesi arasındaki mesafe.

ISO Konteyner: Siyanür dâhil olmak üzere tehlikeli sıvı veya katı maddelerin taşınması için belirli ISO standartlarına uygun biçimde üretilmiş konteyner.

İmzacı: Koda uygun biçimde hareket etme taahhüdünde bulunarak Uluslararası Siyanür Yönetim Enstitüsü tarafından belirlenen ücreti ödemiş olan, altın ve/veya gümüş eldesi amacıyla siyanür kullanan bir maden firması veya işletmesi, altın veya gümüş eldesinde kullanım amaçlı siyanür

TANIMLAR VE KISALTMALAR

üretimi yapan bir üretici, altın veya gümüş eldesinde kullanılan siyanürü taşıyan bir nakliyeciyi veya bu firmaların bağlı olduğu ana kuruluş.

İşleme Çözeltisi: Bir altın veya gümüş madeninde Zayıf Asitte Çözünebilir (WAD) siyanür konsantrasyonu 0,5 mg/L veya üzerinde olan çözeltiler.

İşletme(ler): (1) Altın veya gümüş madeni/madenleri. (2) Altın veya gümüş madenciliğinde kullanım amaçlı siyanür üretimi yapılan üretim sahaları. (3) Altın veya gümüş madenciliğinde kullanım amaçlı siyanürün nakliyesiyle ilgili şirketler.

İşletmeden çıkarma: Kapatma hazırlıkları çerçevesinde, depolama ve üretim tesislerinde kalan siyanürün ve İşleme Çözeltilerinin içerdikleri siyanür nedeniyle insanlar, yaban hayatı veya çevre açısından herhangi bir risk teşkil etmelerini önleyecek şekilde artırılması, etkisizleştirilmesi veya başka şekillerde yönetilmesi amacıyla yürütülen faaliyetler. İşletmeden çıkarma şu faaliyetleri kapsar: donanımın temizlenmesi, artık siyanür reaktiflerinin uzaklaştırılması, işleme çözeltilerinin etkisizleştirilmesi, yığın liçi yataklarının yıkanması ve tesisi kapatma sürecinde çalışacak pompa ve arıtma sistemleri gibi, yüzey veya yer altı suyunun denetimi veya yönetimi için gereken tedbirlerin tesis edilmesi. İşletmeden çıkarma faaliyetleri atık depolama tesislerinin veya yığınların fiziksel olarak kararlı hale getirilmesi, bozulan arazinin yeniden bitkilendirilmesi, liç tesislerinden veya atık depolama tesislerinden kaynaklanan sızıntının uzun vadeli yönetimi veya çevresel izleme gibi faaliyetleri kapsamaz.

İşletmeye Geçiş Öncesi Sertifikalandırma: Bir işletmenin altın veya gümüş eldesi için siyanürleme yöntemi kullanmaya, siyanür üretimine veya siyanür nakliyesi faaliyetlerine başlamadan önce hazırlanmış olduğu plan ve prosedürlerine ilişkin olarak denetçi tarafından yapılan gözden geçirme temelinde sağlanan ve işletmenin bahse konu faaliyetlere başlamasını takiben bir yıl içinde Kod Sertifikalandırma Denetimi yoluyla onaylanması gereken şarta bağlı sertifikasyon.

İyileştirme/İslah: Madencilik sonrası maden alanlarının eski biçimine, eski kullanımına veya eski haline getirilmesi ya da farklı fakat çevresel anlamda kararlı ve verimli başka bir biçime, kullanıma veya duruma dönüştürülmesi.

Karışım Bölgesi: Bir yüzey suyu kütlelerinde boşaltım veya deşarj noktasından itibaren belirli mesafelere karşılık gelen ve ilgili mevzuat veya düzenleyici merci hükümleri uyarınca su kalitesi kriterlerinin aşılmasına müsaade edilen bölge. Karışım bölgesinin bittiği noktada, sucul yaşamın korunmasına yönelik su kalitesi kriterleri sağlanmalıdır.

Kendi Kendini Sigorta Etme veya Kendi Kendini Teminat Altına Alma: Bir işletmenin veya işletmenin bağlı olduğu imzacı firmanın işletmeden çıkarma veya kapatma planında belirtilen siyanür tesislerini işletmeden çıkarma faaliyetlerin uygulanmasına ve tamamlanmasına yetecek mali güce sahip olduğunu göstermek için kullanılan mali güvence yöntemi.

Kod, Siyanür Kodu: Altın Üretiminde Siyanürün Üretimi, Taşınması ve Kullanımına ilişkin Uluslararası Siyanür Yönetim Kodu.

TANIMLAR VE KISALTMALAR

Kod Sertifikalandırma Denetimi: Bir işletmenin siyanür yönetimi faaliyetlerine ilişkin olarak, sertifikasyon durumunun ve Kod ile uyumluluk durumunun belirlenmesi amacıyla uygun doğrulama protokolü kullanılarak üçüncü taraflarca yapılan denetim.

Kod Sertifikasyonu: *Kod Sertifikalandırma Denetiminin* baş denetçisinin, Uluslararası Siyanür Yönetim Enstitüsü (ICMI) tarafından belirlenen ücreti ödemiş olan imzacı bir işletmenin, Kod ile tam uyumluluk içinde olduğuna dair tespitinin sonucu.

Kolonda Karbon (Carbon-In-Column) (CIC): Yığın liçi çözeltilerindeki çözünük altın ve gümüşün yukarı akışlı olarak yapılandırılmış bir dizi akışkan yatak kolonu (tankı) aracılığıyla aktif karbona soğurulması (adsorpsiyon) yoluyla geri kazanılması için kullanılan teknik.

Mali Güvence: Faaliyetler sona erdiğinde öngörülen işletmeden çıkarma tedbirlerinin uygulanması için yeterli mali kaynakların sağlanabileceğini kanıtlamak için kullanılan bir yöntem.

Maruziyet Olayı: Kişinin solunum, sindirim ya da temas yoluyla potansiyel olarak zararlı konsantrasyon düzeylerinde gaz, katı veya sıvı siyanür veya siyanür çözeltisine maruz kalması durumu.

mg/L: Litre başına miligram. Bir içerik maddeyi ihtiva eden çözeltinin bir litresinde o içerik maddeden kaç miligram bulunduğunu belirten konsantrasyon ölçüsü.

Nakliyeci: Siyanürü üretim yerinden sertifikalı bir altın veya gümüş madenine ya da işleme tesisine kadar olan güzergâh üzerinde veya bu güzergâhın bir bölümünde taşıyan veya taşınması için gereken düzenlemeleri yapan ve süreci yöneten teşebbüs.

Nitelikli Kişi: Bkz. Uygun Yeterliliğe Sahip Kişi.

Olasılığa Dayalı Su Dengesi: Bir yığın tesisine veya atık depolama tesisine giren ve tesisten çıkan akış hacimleri hesaplanarak sistemin depolama kapasitesinin, ortalama yağış ve buharlaşma oranlarından ziyade yağış ve buharlaşmayla ilgili doğal değişkenlik ve belirsizliklerin hesaba katılması suretiyle belirlenmesi.

Önemli Siyanür Olayı: Aşağıda belirtilen durumlardan herhangi birini ihtiva eden teyit edilmiş olaylar Önemli Siyanür Olayı addedilir:

- Acil müdahale ekibinin arındırma veya tedavi gibi yöntemlerle müdahalede bulunmasını gerektiren insan maruziyeti;
- Saha içinde ya da dışında izinsiz şekilde doğal yüzey sularına karışan salımlar;
- Saha dışında meydana gelen veya saha dışına taşınan izinsiz salımlar;
- Saha içinde meydana gelen ve acil müdahale ekibinin müdahalede bulunmasını gerektiren salımlar;
- Siyanür salımına karşı acil müdahalede bulunulmasını gerektiren nakliye olayları;
- Siyanürden kaynaklandığı bilinen veya siyanürden kaynaklandığı inancını doğuran makul nedenler bulunan toplu yaban hayatı ölümleri; ve
- Siyanürün çalınması.

TANIMLAR VE KISALTMALAR

Özet Denetim Raporu: İşletmenin Siyanür Kodu ve Kod kapsamındaki Uygulama Standartları, Üretim Uygulamaları veya Nakliye Uygulamalarının her biri ile uyumluluk durumuna dair denetçi tespitlerinin yanı sıra, bu tespitleri destekleyici nitelikteki kanıtlara ilişkin özet bilgileri içeren ve ICMI'ye iletilen denetim raporu.

Özütlemeye Karbon (Karbon Liçi) (Carbon-In-Leach) (CIL): Öğütmeye ve karıştırılmalı özütlemeye tabi tutulmuş cevherdeki çözünük altının, özütleme tankına doğrudan aktif karbon eklenmesi yoluyla geri kazanılması için kullanılan teknik.

Paydaş: Bir madenin (veya siyanür üreticisinin veya siyanür nakliyecisinin) siyanürle ilgili faaliyetleriyle ilgisi bulunan veya bu faaliyetlerden etkilenen ya da etkilenmesi makul olarak beklenebilecek olan birey veya gruplar. Ele alınacak konuya özgü muhteviyata bağlı olarak farklı biçimlerde uygulanan bu terimin uygulanmasında önemli ölçüde esneklik ve kanaat kullanımı gerekebilir. Kodun uygulanması ve Kodun İlkeleri ve Uygulamaları ile uyumluluk sağlanması amaçları bakımından, bir işletmenin faaliyetleriyle ilgisi bulunabilecek tüm bireyleri tek tek belirlemesi ve katılımını sağlaması gerekli değildir.

pH: Bir çözeltinin asitlik veya alkalilik derecesini tanımlayan bir ölçü birimi. 1.0 standart birim çok asidik, 14.0 standart birim çok alkali, 7.0 standart birim ise nötr bir çözeltiyi gösterir. H⁺ hidronyum iyonu konsantrasyonunun Log₁₀ logaritmik tersi.

Pülpte Karbon (Carbon-In-Pulp) (CIP): Öğütmeye ve karıştırılmalı özütlemeye tabi tutulmuş cevherdeki çözünük altının özütleme sonrasında ayrı tanklar içinde aktif karbona soğurulması yoluyla geri kazanılması için kullanılan teknik.

Püskürme: Yığın liçi İşleme Çözeltisinin rüzgâr nedeniyle planlanan şekilde yığına uygulanamayarak liç yatağı dışına püskürmesi veya üfürülmesiyle korumasız toprağa düşmesi.

Satış Acentesi: Siyanürü satışa sunan ancak siyanür üretmeyen teşebbüs.

Serbest Siyanür: Kompleks olmayan siyanür iyonu (CN⁻) ile gaz veya sıvı haldeki hidrojen siyanür (HCN).

Sertifikasız Siyanür: Üretimi ve/veya nakliyesi Kod kapsamında sertifikalandırılmış bir üretici veya nakliyecisi tarafından yapılmayan siyanür.

Siyanat: Siyanürün kimyasal veya doğal yolla oksidasyonu sonucunda elde edilen bir kimyasal tür, OCN⁻.

Siyanür Tesisi: (1) Siyanürün veya İşleme Çözeltisinin yönetilmesine yönelik depolama, üretim, atık yönetimi veya geri kazanım üniteleri. (2) Siyanür salımı riskini kontrol altında tutmak veya en aza indirmek amacıyla kullanılan kirlilik denetimi cihazları, donanımı veya tesisatları.

Siyanür: Teknik olarak, üçlü bağ ile bağlı bir karbon atomu ve bir nitrojen atomundan oluşan tekil yüklü bir anyon, CN⁻. Ancak Siyanür Kodu ve Kod belgeleri içerisinde kullanılan "siyanür" terimi, genel olarak siyanür iyonu, hidrojen siyanür ve CN⁻ siyanürün katı maddeler ve çözeltielerde bulunan çeşitli metallerle oluşturduğu tuzlara ve bileşiklere atıfta bulunmaktadır.

TANIMLAR VE KISALTMALAR

Siyanürleme: Siyanür kullanarak cevherden altın ve gümüş çıkartma süreci.

Şarta Bağlı Sertifikasyon: Temel uyumluluk içinde olan veya işletmeye geçiş öncesinde sertifikalandırılmış olan işletmelere verilen geçici Kod Sertifikasyonu. Temel uyumluluk içinde olan bir işletmenin Şarta Bağlı Sertifikasyonu, Düzeltici Eylem Planı uygulanıp işletmenin tam uyumluluk içinde olduğu sonucuna varılıncaya kadar ya da Düzeltici Eylem Planının tamamlanması için belirlenen sürenin bitimine kadar geçerli kalır. İşletmeye geçiş öncesinde sertifikalandırılmış olan bir işletmenin şarta bağlı sertifikasyonu, işletmenin faal duruma geçmesini takiben bir yıla kadar süreyle geçerli kalır.

Tam Uyumluluk: Kod kapsamındaki tüm Uygulama Standartları, Üretim Uygulamaları veya Nakliye Uygulamaları ile uyumluluk içinde olma durumu.

Tavan Sınır Değer: Havada herhangi bir zaman diliminde aşılmaması gereken kirlilik konsantrasyonu.

Tedarik Zinciri: Siyanürün üretim yerinden maden işletmesi, liman veya depo gibi bir varış noktasına taşınmasıyla ilgili nakliye, depolama ve dağıtım işlemlerinin ve faaliyetlerinin bütünü.

Temel Uyumluluk: Kod ile tam uyumluluk içinde olmayan ancak (1) Kod ile uyumluluk sağlamak bakımından iyi niyetle çaba göstermiş olan ve (2) denetçi tarafından tespit edilen eksiklikleri (a) kolaylıkla (yani, bir yıl içinde) düzeltilebilir nitelikte olan ve (b) çalışan veya halk sağlığı, güvenliği ya da çevre açısından yakın veya ciddi bir tehlike oluşturmayan bir işletmenin sertifikasyon durumu.

Tiyosiyanat: Siyanürün sülfür türleriyle reaksiyona girmesi sonucunda oluşan bir kimyasal tür, SCN⁻.

Toplam Siyanür: Tüm serbest siyanür, tüm WAD siyanür kompleksleri ve ferrosiyanoür Fe(CN)₆⁻⁴, ferrisiyanoür Fe(CN)₆⁻³ ile hekza siyano kobalt Co(CN)₆⁻³ bölümleri ve altın ve platin ile oluşanlar da dâhil olmak üzere tüm kuvvetli metal-siyanoür komplekslerini kapsayan siyanür konsantrasyonu ölçüsü. Sadece siyanat (CNO⁻) ve tiyosiyanat (SCN⁻) bağlı veya türev bileşikleri toplam siyanür tanımının kapsamı dışındadır.

Uluslararası Siyanür Yönetim Enstitüsü (ICMI): Kodun uygulanmasını sağlamak amacıyla kurulan, kâr amacı gütmeyen kuruluş.

Uygun Yeterliliğe Sahip Kişi: *Kod* ve Kılavuz belgelerde irdelenen teknik fonksiyonları yerine getirmek için gereken eğitim, uzmanlık ve deneyime sahip kişi. Bu terim, belirtilen kriterleri sağlamayan ancak belirtilen kriterleri sağlayan kişilerin gözetimi altında çalışan işçileri de kapsamaktadır. Örneğin, siyanür tesislerinin inşasıyla veya nihai proje çizimlerinin gözden geçirilmesiyle ilgili kalite güvence ve kalite kontrol (QA/QC) çalışmalarını yürütecek kişilerde aranan yeterlilikler, genellikle tescilli profesyonel mühendislik derecesine sahip olmak ve QA/QC ve inşaat uygulamalarıyla ilgili geçmiş deneyime sahip olmaktır. Çevresel izleme ve analiz planlarını hazırlayacak kişiler için genellikle uygun bir bilimsel alanda diploma sahibi olma ve numune alma ve analiz teknikleri konusunda deneyim sahibi olma şartları aranır. Eğitim

TANIMLAR VE KISALTMALAR

personeli, eğitimini verdikleri uygulama ve prosedürlerle ilgili bilgi ve etkin iletişim teknikleri konusunda deneyim sahibi olmalıdır.

Uyumsuzluk: Kodun Uygulama Standartlarından, Üretim Uygulamalarından veya Nakliye Uygulamalarından bir veya birden fazlasını sağlayamayan ve a) uyumluluk sağlamak bakımından iyi niyetle çaba göstermemiş olan; veya b) denetçi tarafından tespit edilen eksiklikleri kolaylıkla (yani, bir yıl içinde) düzeltilebilir nitelikte olmayan; veya c) eksiklikleri çalışan veya halk sağlığı, güvenliği ya da çevre açısından yakın veya ciddi bir tehlike oluşturan bir işletmenin sertifikasyon durumu.

Üçüncü Taraf: Bir işletmenin veya onun bağlı olduğu ana kuruluşun mülkiyeti ya da kontrolü altında bulunmayan bir birey veya firma.

Yararlı Kullanım: Yer altı suyunun evsel amaçlı kullanım, tarımsal amaçlı kullanım veya endüstriyel amaçlı kullanım gibi hâlihazırdaki kullanım biçimi, geleceğe yönelik makulen öngörülebilir kullanım biçimi veya ilgili yetkili makamlarca belirlenmiş kullanım biçimi.

Yeniden Ambalajlama Tesisi: Siyanürün orijinal ambalajından çıkartılarak farklı bir ambalaja veya kaba aktarıldığı tesis. Örneğin, siyanür briketlerinin Ara Dökme Konteynerlerden ISO konteynerlere aktarıldığı veya sıvı siyanürün demir yolu araçlarından dökme tankerlere aktarıldığı bir tesis.

Yığın Liçi: Hafif eğimli, geçirimsiz bir tabaka üzerine yığılmış olan kırma cevher veya kırılmamış (işlenmemiş) cevherin siyanür çözeltisi verilerek homojen biçimde özütlenmesi sonucunda altının yer çekimi yardımıyla bir havuza veya başka bir toplama sistemine alınması suretiyle (genellikle düşük tenörlü) cevherden altın elde etmek amacıyla kullanılan süreç.

Yüksek Yoğunluklu Polietilen (HDPE): Sızıntıyı en aza indirgeyerek toprağı ve yer altı suyunu korumak amacıyla liç tesislerini, havuzları ve diğer siyanür tesislerini astarlamak için kullanılan bir plastik türü.

Yüzey Suyu/Yüzey Suları: Nehirler, dereler, akarsular, göller, bataklıklar ve deniz suları dâhil, ancak bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla dünyanın yüzeyinde oluşan her türlü doğal su kütlesi.

Zayıf Asitte Çözünabilir (WAD) Siyanür: Sıvı HCN ve CN⁻, Cu, Cd, Ni, Zn, Ag komplekslerinin büyük çoğunluğu gibi ortalama pH düzeylerinde (pH 4,5) serbest hale gelen siyanür türleri ile benzer düşüklükte ayrışma sabitine sahip olan diğer metal-siyanür kompleksleri.

TANIMLAR VE KISALTMALAR

KISALTMALAR

ACGIH	Amerikan Ulusal Endüstriyel Hijyenistler Konferansı
APELL	Acil Durumlar için Yerel Düzeyde Farkındalık ve Hazır Olma
BS	İngiliz Standartları
CAP	Düzeltilici Eylem Planı
CEFIC	Avrupa Kimya Endüstrisi Konseyi
CFR	Birleşik Devletler Federal Düzenlemeler Kanunu
CIC	Kolonda Karbon (Carbon-in-Column)
CIL	Özütlemeye Karbon (Karbon Liçi) (Carbon-in-Leach)
CIP	Pülpde Karbon (Carbon-in-Pulp)
DMAP	4-dimetilaminopiridin (bir siyanür panzehiri)
ECOSOC	Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi
EMAS	Eko-Yönetim ve Denetim Programı
HAZOP	Tehlike ve İşletilebilirlik Analizi
HDPE	Yüksek Yoğunluklu Polietilen
IBC	Ara Dökme Konteyner
ICMC	Uluslararası Siyanür Yönetim Kodu
ICMI	Uluslararası Siyanür Yönetim Enstitüsü
ICOLD	Uluslararası Büyük Barajlar Komisyonu
ISO	Uluslararası Standartlar Teşkilatı
LDPE	Düşük Yoğunluklu Polietilen
LQL	Yeterlilik Alt Sınırı
NGO	Sivil Toplum Kuruluşu
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
PPM	Milyonda partikül (ppm)
QA/QC	Kalite Güvence/Kalite Kontrol
SDS	Güvenlik Bilgi Formu
TSF	Atık Depolama Tesisi
UNEP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
WAD	Zayıf Asitte Çözünebilir

